

Udkast til ramme for lokal kvalitets- opfølgning og tilsyn

Udviklingsseminar den 30. september

Udkast

Formål med en ny lokal ramme

Formålet med at udvikle en ny ramme for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn er at sikre den bedst mulige kvalitet af de rammer, som vi tilbyder børnene og de unge i vores dagtilbud, skoler og fritidstilbud.

På børne- og ungeområdet udvikles kvaliteten af tilbuddene først og fremmest i mødet mellem medarbejderne, børnene og de unge og deres forældre. Derfor skal en ny ramme også understøtte en mere løbende og dynamisk tilgang til kvalitetsopfølgning. En tilgang, hvor alle parter lærer af hinanden og bliver bedre sammen. En ny ramme sigter derfor mod at styrke dialogerne omkring kvalitetsudviklingen i Børn og Unges tilbud på alle niveauer – både blandt medarbejdere, ledere, forvaltning og politikere.

Den nye ramme skal således understøtte udviklingen af læringsmiljøerne i alle Børn og Unges tilbud med henblik på at skabe de bedste forudsætninger for børn og unges læring, udvikling, trivsel og dannelse. I Børn og Unge tror vi på, at denne udvikling bedst sker gennem lokal datainformeret refleksion, der udvikler den professionelle dømmekraft og organisatoriske læring i – og på tværs af vores tilbud.

Alt sammen med henblik på hele tiden at udvikle den professionelle praksis og give børnene de bedst mulige forudsætninger og betingelser for at lykkes i tilværelsen.

Udkastet til ramme, der beskrives på de følgende sider, er udarbejdet til drøftelse på udviklingsseminaret den 19. august med henblik på efterfølgende tilpasninger.

Pejlemærker

- Sammenhæng til byrådets politiske kvalitetsopfølgning og tilsyn.
- Det brede databegreb som afsæt for datainformeret udvikling af praksis
- Løbende kvalitetsudvikling og organisatorisk læring
- Ledelseslinjens og bestyrelsernes løbende tilsyn
- Lokalt ejerskab til rammen for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn

Principper

Rammen for kvalitetsopfølgning og tilsyn:

- er i tråd med og understøtter visionerne for 'Stærkere Læringsfællesskaber' og 'Værdi for borgerne'.
- tilpasses forholdene på tværs af dagtilbud, skole og FU.
- tager afsæt i det brede databegreb samt Danmarks Evalueringsinstituts kvalitetsbegreb, hvor kvalitet opdeles i hhv. strukturel kvalitet, proceskvalitet og resultat kvalitet.
- understøtter det lokale kvalitetsarbejde med fælles årshjul og systematik vedr. lærings- og sparringsamtaler, læringsmiljøobservationer, videndeling og opfølgning.
- skal sikre inddragelse af børnenes perspektiv. Der er desuden et særskilt fokus på at styrke arbejdet med børnenes perspektiv som en del af kvalitetsopfølgningen.
- skal sikre inddragelse af forældrenes perspektiv. Det gælder både inddragelse af bestyrelsen, men også det brede forældresamarbejde udover bestyrelsen.

Inddragelses- og tilblivelsesproces

Efteråret 2019 Pejlemærker

I forbindelse med det politiske ønske om at udarbejde en ny model for det lokale arbejde med kvalitetsopfølgning og tilsyn, blev der fastsat fem pejlemærker. Disse pejlemærker fremgår af forrige side.

Marts 2020 Principper

På baggrund af de inddragende møder i januar og februar bliver der formuleret seks centrale principper. Disse principper fremgår af forrige side sammen med pejlemærkerne.

Juni 2020 Udkast til lokal ramme

Med udgangspunkt i principperne og den efterfølgende kvalificering, er der udarbejdet et konkret forslag til en ny lokal ramme for arbejdet med kvalitetsopfølgning og tilsyn. Denne ramme beskrives på de følgende sider, og er en udløber af den brede inddragelse, der er gået forud.

Oktober-november 2020 Høringsperiode

Et justeret forslag til ramme for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn sendes i høring hos de relevante parter. Det omfatter dagtilbuds- skole og FU-bestyrelser, lederforeninger, forældreorganisationer, de faglige organisationer med videre.

Januar og februar 2020 Inddragelse

Med udgangspunkt i pejlemærkerne igangsættes en bred inddragende proces af Børn og Ungeudvalget, Børn og Unges ledernetværk, lederforeninger, forældreorganisationer og de faglige organisationer. Alle parter byder ind med deres perspektiver og input til vigtige elementer i en fremtidig ramme for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn.

Maj 2020 Inddragelse

Lederforeningerne, de faglige organisationer og forældreorganisationerne inddrages i en kvalificering af principperne. Der gives desuden input til, hvordan principperne kan omsættes til en konkret model, samt hvilke opmærksomhedspunkter, der er forbundet hermed.

30. september 2020 Udviklingsseminar

Formålet med seminaret er drøftelser om og kvalificering af den nye ramme for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn, samt efterprøve elementerne i udkastet med henblik på en efterfølgende justering. I forlængelse af seminaret afholdes et udvalgsmøde, hvor Børn og Ungeudvalget på baggrund af drøftelserne vil forholde sig til udkastet til den lokale ramme.

November 2020 - januar 2021 Politisk behandling

På baggrund af høringssvarene kvalificeres og justeres forslaget til ramme for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn. Det endelige forslag til ramme drøftes i Børn og Unge-udvalget i november 2020, og byrådsbehandles på første byrådsmøde i 2021.

Forslag til ramme

Sammenhæng mellem politisk og lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn

Den samlede ramme for kvalitetsopfølgning og tilsyn består dels af den politiske drøftelse af kvaliteten hvert andet år på henholdsvis 0-6-årsområdet og 6-18-årsområdet, dels af det løbende og systematiske lokale arbejde med kvalitetsopfølgning og tilsyn.

En gang hvert andet år udvælges temaer til den politiske behandling af rapporten for hvert af de to områder. Med afsæt i ønsket om at knytte den politiske drøftelse af kvalitetsopfølgningen tættere sammen med det lokale arbejde med kvalitet, udvælges temaerne i samarbejde med de lokale ledere i de faglige ledernetværk, ligesom man lokalt efter byrådsbehandlingen skal arbejde med de faglige områder, der er behandlet i den politiske rapport. Opsamling og opfølgning på de lokale tiltag samt løbende 1:1 sparringssamtaler mellem BU-chef og lokal leder indgår i grundlaget for drøftelserne i netværk og den politiske behandling i byråd og understøtter dermed byrådets tilsynsopgave.

På den måde vil der være et 'frem- og tilbageløb' mellem det politiske niveau og det lokale niveau, der styrker sammenhængen mellem det politiske og lokale fokus i kvalitetsopfølgningen.

De faglige ledernetværk er centrale aktører i forhold til input til den politiske kvalitetsopfølgning og tilsyn, og der afsættes god tid på ledernetværkene til input og anbefalinger til den politiske rapport.

Datainformeret ledelse og det brede databegreb

Det er et helt centralt princip, at læringskulturen i Børn og Unge, herunder kvalitetsopfølgningen, er datainformeret. Kvalitetsopfølgning og tilsyn sker med afsæt i det brede databegreb.

Med det brede databegreb forpligter organisationen sig til, at kvantitative og kvalitative data er hinandens forudsætninger og ligeværdige elementer i en datainformeret læringskultur.

Konkret betyder det, at dataafsættet i rammen for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn dels baseres på tegn fra kvantitative data samt systematisk indsamlede kvalitative data.

Løbende kvantitative data

Det løbende kvalitetsopfølgning og tilsyn understøttes af Aarhus Kommunes ledelsesinformationssystem (LIS). Således vil rammen for kvalitetsopfølgning og tilsyn basere sig på løbende adgang til data og organisering af arbejdet med data.

I LIS kan de lokale ledere og Børn og Unge-chefer dagligt finde data, som opdateres løbende, når der foreligger nye data. En grafisk, brugervenlig udgave af LIS er under opbygning. Grafisk LIS vil udgøre grundstammen i de løbende kvantitative data, som de lokale tilbud kan rekvirere.

Det løbende tilsyn i ledelseslinjen understøttes af et dataårshjul, som giver overblik over tidspunktet for tilgængeligheden af bestemte typer af data. Med afsæt i kadencen for data i dataårshjulet, planlægges løbende samtaler mellem Børn- og Unge-cheferne og de lokale ledere.

Datapakker

To gange årligt (forår og efterår) i et to-årligt læringsloop stilles en kvantitativ datapakke til rådighed for de lokale tilbud. Datapakken kan tilgås forud for en læringssamtale og fungerer som et fælles afsæt for deltagerne ved den forestående læringssamtale. Datapakken er tilpasset henholdsvis dagtilbud, skole og FU og rummer indikatorer for strukturel kvalitet, processuel kvalitet og resultat kvalitet.

Den første datapakke i et læringsloop giver tilbuddet et samlet overblik over de lokale data i relation til de temaer, som der er fokus for den politiske rapport. På baggrund af den første datapakke vælger man lokalt de konkrete fokusområder, man vil arbejde videre med. De tre efterfølgende datapakker indeholder opdaterede data, som kan anvendes til at følge op på den problemstilling, man arbejder med lokalt.

Løbende opsamling af systematiske, kvalitative data fra lokal praksis

Et centralt element i den nye ramme for kvalitetsopfølgning og tilsyn er, at drøftelserne om kvalitet både på lokalt, strategisk og politisk niveau foretages på et mere fokuseret grundlag og i højere grad inddrager de lokale perspektiver og prioriteringer.

Det vil sige, at rammen skal kvalificere og skabe et fælles sprog for de drøftelser om kvaliteten, der finder sted i tilbuddene samt styrke betingelserne for at udvikle de professionelle dømmekraft.

Det er således ikke data, der er styrende for læringssamtalerne, men de udfordringer, opmærksomhedspunkter og lokale indsatser, som ledere og medarbejdere skal have belyst med data for at styrke den professionelle dømmekraft.

Datagrundlaget for temaer og indsatser i kvalitetsopfølgningen er også de lokale data, som indsamles løbende i den lokale praksis. Ofte vil de kvantitative indikatorer i datapakkerne pege på tendenser, der lokalt vil være anledning til at dykke dybere ned i. I forbindelse med læringssamtalerne kvalificeres de kvantitative datapakker med lokalt indsamlet data med henblik på datatriangulering. Ved læringssamtalerne kan refleksionen give anledning til, at det besluttet, at der i forhold til den konkrete indsats skal afsøges og indsamles data til den næste læringssamtale.

Særligt for dagtilbudsområdet gør det sig gældende, at der i forbindelse med det fremadrettede udviklingsarbejde skal være et særskilt fokus på en videreudvikling af dialoghjulet som det kendes i dag. Det er hensigten, at dialoghjulet videreudvikles i retning af at blive et mere løbende redskab, der kan bruges til at give et retvisende billede af børnenes progression og udvikling. Det skal således undersøges, hvordan der kan udvikles et redskab, der sætter fokus på det enkelte barns kunnen, udvikling og nærmeste udviklingszone – samtidig med, at redskabet opleves nærværende, relevant og meningsfuldt for alle børn, forældre og medarbejdere.

Læringsmiljøobservationer

Rammen for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn skal styrke rammerne for feedback og videndeling og fremme en kultur for at åbne praksis for et eksternt blik – også som afsæt for organisatorisk læring.

Inspireret af læringsmiljøobservationer på 0-18-årsområdet i Odense Kommune og 'peer reviews' i forbindelse med 'London Challenge' vil der blive udviklet en systematisk ramme for konstruktiv feedback udført af kolleger som led i det lokale arbejde med kvalitetsopfølgning og tilsyn.

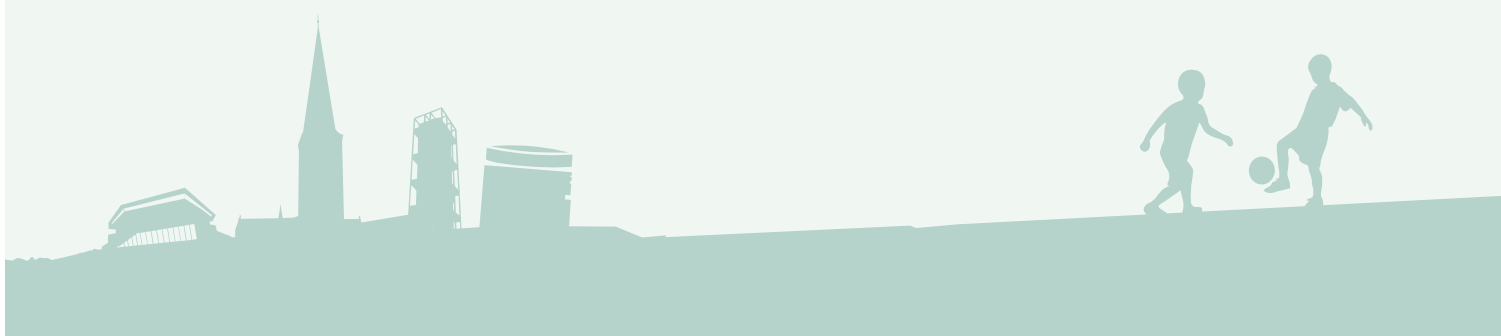
Via en tillidsbaseret og anerkendende tilgang kan det enkelte tilbud herigennem få værdifulde tilbagemeldinger om egen praksis, som kan indgå som kvalitative data i den lokale kvalitetsopfølgning.

Observationerne udføres af et team bestående af en leder fra et tilbud, en medarbejder fra et tilbud samt en medarbejder fra forvaltningen. Alle tilbud er en gang årligt vært for et besøg og en gang årligt en del af et observationsteam.

Fokus for læringsmiljøobservationerne vil være kvaliteten af læringsmiljøerne. I forbindelse med udmøntningen af rammen for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn vil definitionen af læringsmiljø blive drøftet og fastlagt med henblik på, at læringsmiljøobservationerne står på et solidt, fælles grundlag, der kan bidrage til ensartethed i resultaterne af observationerne.

Læringsmiljøobservationen foregår over en hel arbejdsdag. Der gøres brug af en observationsmodel, hvor der aflægges korte uformelle besøg i udvalgte dele af tilbuddet, hvor deltagerne forstyrrer så lidt som muligt. Der er ikke tale om en vurdering af den enkelte lærer/pædagog eller barns indsats, men en observation af øjebliksbilleder, som kan fortælle noget om den generelle kvalitet af læringsmiljøet i tilbuddet.

Ved afslutningen af dagen afholdes en feedbacksamtale mellem observationsteamet og værtstilbuddets ledelsesteam. Observationsteamet udarbejder efterfølgende en skriftlig opsamling, som kan bestå af observationer af god praksis og observationer, der undrer eller man er nysgerrig på. Den skriftlige feedback indgår som kvalitative data i forbindelse med læringssamtalen.

Læringssamtaler

Formål

Læringssamtalen fungerer som et professionelt læringsfællesskab, hvis mål er at fremme læring og trivsel hos børnene og de unge gennem udvikling af de professionelle læring og dømmekraft.

Samtidig kan læringssamtalerne levere data ind i forhold til det løbende tilsyn i ledelseslinjen, herunder både kvantitative data og kvalitative data som fx opsamlinger og refleksioner fra læringsmiljøobservationer, såfremt der er brug for en ledelsesmæssig opfølgning på læringssamtalen.

Grundlaget for læringssamtalen er datainformeret, men data har ikke i sig selv værdi. Det er først, når data bliver tolket og analyseret og kvalificeret af de professionelle perspektiver og refleksioner, at data giver værdi for udviklingen af kvaliteten af tilbuddet og styrker den professionelle dømmekraft.

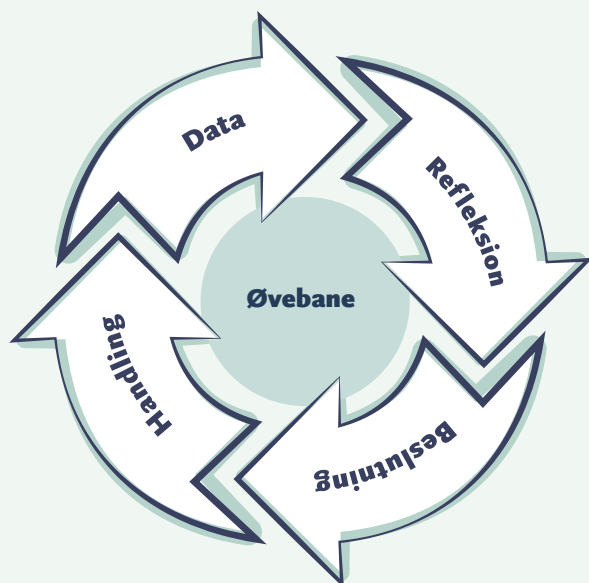
Læringssamtalerne struktureres således med afsæt i læringscirklen. Samtalen indledes med en drøftelse af data, dernæst en refleksion over hvad data siger noget om, og på baggrund af refleksion træffes beslutning om, hvilke øvebaner/handlinger, der skal iværksættes. I den forbindelse vil en konklusion også kunne være, at der er behov for at indsamle mere data om det tema man drøfter.

Læringssamtaler i to-årligt årshjul

I et læringsloop på to år afholdes fire læringssamtaler. Forud for hver læringssamtale bliver en datapakke for tilbuddet tilgængelig.

Den første af de fire læringssamtaler finder sted i umiddelbar forlængelse af behandlingen af den politiske kvalitetsopfølgning og tilsyn. Med afsæt temaerne for den politiske kvalitetsopfølgning drøftes og besluttes den lokale enheds indsatser. Datagrundlaget for beslutningen er refleksion på baggrund af en datapakke, der bredt repræsenterer data fra tilbuddet i relation til de politiske fokusområder. Den første læringssamtale og datapakke skal således understøtte refleksionen og valg af lokale indsatser.

De følgende tre læringssamtaler sætter fokus på de indsatser, man lokalt har valgt at arbejde videre med.

Deltagerkreds

For at læringssamtalen kan virke som et læringsfællesskab, hvor data og grundlæggende antagelser kan blive udfordret og reflekteret vil en bred kreds af perspektiver være repræsenteret ved læringssamtalen. Udover den lokale ledelse kan det være Børn og Unge-cheferne i forhold til kobling til ledelsesopfølgning, ressourcepersoner eller faglige fyrtårne og relevante medarbejdere med henblik på at understøtte den efterfølgende lokale forankring af handlingen. Repræsentanter fra bestyrelsen kan også deltage f.eks. i den første læringssamtale med henblik på at give input og perspektiver til drøftelsen af de lokale data og prioritering af lokale indsatser. En medarbejder fra forvaltningen kan deltage til understøttelse af den faglige refleksion.

Løbende 1:1 sparringssamtaler

Det løbende tilsyn i ledelseslinjen understøttes yderligere af 1:1 sparringssamtaler mellem Børn og Unge-Chef og lokal leder med afsæt dataårshjulet. I lighed med læringssamtalerne er sparringssamtalerne struktureret om læringscirklen. På samtalerne aftales næste skridt og opfølgning. Viden fra samtalerne opsamles og indgår i grundlaget for den politiske kvalitetsopfølgning og tilsyn.

Datagrundlag for læringssamtaler

Læringssamtalen tager afsæt i følgende typer af data.

- A Kvantitative datapakker
- B Kvalitative data fra læringsmiljøobservationer
- C Systematisk opsamlede data fra egen praksis
- D Input fra forældre og bestyrelse
- E Input fra børnene og de unge
- F Input fra sparringssamtaler

Fællesfunktionerne understøtter læringssamtalen med en refleksionsguide samt et opfølgningsskema, der ligger sammen med den kvantitative datapakke i LIS.

Fokus på samskabelse og værdi for og med børn og forældre

Centrale begreber i den nye forståelsesramme 'Værdi for og med borgerne' er datainformeret ledelse, inddragelse af borgernes perspektiv i løsning af de kommunale opgaver og samskabelse med borgerne – her elever og forældre. Derfor er det et centralt element i den nye ramme at sikre en systematisk involvering af børn/unge og forældres perspektiver i udviklingen af kvaliteten – både i de formelle strukturerede organer som bestyrelser og elevråd og ved at inddrage forældres og elevers stemme.

Forældrenes perspektiv

Rammen for lokal kvalitetsopfølgning skal dels understøtte bestyrelsernes tilsynsforpligtelse med tilbuddenes virksomhed, dels løbende sikre forældrenes perspektiv i det lokale arbejde med kvalitet.

Bestyrelsen deltager i den første læringssamtale i det to-årige læringsloop og er her med til at drøfte, hvilke indsatser og data, der skal danne grundlaget for det lokale arbejde med kvalitetsopfølgning og tilsyn. På de efterfølgende læringssamtaler, vil udtalelser fra bestyrelsen indgå som en del af datagrundlaget for læringssamtalens refleksioner.

Bestyrelsen har i den forbindelse til opgave lokalt at indsamle input fra rådene (brugerråd og forældreråd), som er et skridt tættere på praksis og har tættere føling med, hvad der rører sig lokalt. Rådene kan bidrage med konkrete perspektiver på, hvad de er optagede af lige nu, og hvilke refleksioner de har i forhold til temaerne.

Bestyrelsen dagsordensætter – i dialog med ledelsen – løbende den lokale omsætning af de temaer, som byrådet har besluttet. Derudover skal bestyrelserne inddrages i det løbende arbejde med kvalitetsopfølgning og tilsyn. I forbindelse med hver læringssamtale skal bestyrelserne orienteres og drøfte den lokale kvalitetsopfølgning og tilsyn.

Et tema for drøftelserne i bestyrelsen er blandt andet, hvordan der arbejdes med data om forældrenes perspektiv i bred forstand (ikke kun de formelle organer). Det besluttet lokalt, hvordan den løbende inddragelse af bestyrelser og forældreperspektivet udmøntes i praksis. Der skal herunder være en opmærksomhed på inddragelse af forældre til sårbare og udsatte børn samt børn i specialtilbud.

Børnenes og de unges perspektiv

Rammerne og mulighederne for at inddrage børnenes og de unges perspektiv varierer meget på tværs af sektorerne i Børn og Unge. Fra vuggestue, til børnehave, til indskoling, mellemtrin, udskoling og fritids- og klubtilbud. Børnenes alder i sig selv betyder meget for, hvilken form for inddragelse, der er mulig.

I rammen for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn er de lokale enheder forpligtet til i forbindelse med læringssamtalen at drøfte og beslutte, hvordan børnenes perspektiv lokalt vil blive inddraget i kvalitetsopfølgningen – under hensyntagen til børnenes alder.

Det er derudover et fokusområde i forbindelse med udmøntningen af den lokale ramme at udvikle en stærkere systematik og konkrete redskaber for inddragelsen af børnenes perspektiv på tværs af byens tilbud.

I forhold til kvalitetsopfølgning i skolerne vil elevrådene få en central rolle.

Elevrådene

Formålet med inddragelse af elevrådene er dobbeltsigtet. På den ene side skal elevernes perspektiv på kvaliteten af deres læringsmiljø indgå i det datagrundlag, som drøftes i læringssamtalen. I den forbindelse bliver elevrådernes refleksioner om data, samt deres input til hvordan man kan få viden om børnene og de unges perspektiv væsentlig. På den anden side har inddragelse af eleverne også en demokratisk dannende funktion.

Elevrådets inddragelse har en vigtig feedback-funktion i forhold til ledelsens arbejde med kvalitetsopfølgning og tilsyn. Det er afgørende for legitimiteten i valg af øvebaner og evt. tiltag, at elevernes perspektiv bliver et væsentligt pejlemærke.

Elevrådet inddrages i arbejdet med den lokale omsætning af de temaer, byrådet har besluttet, og drøfter egne perspektiver og erfaringer med afsæt i de data, som er fremlagt i den kvantitative datapakke samt læringsmiljøobservationerne. Elevrådernes pointer fra drøftelsen opsummeres og indgår i datagrundlaget for læringssamtalerne.

Der udarbejdes en vejledende refleksionsguide til elevrådsmøderne, som skolen kan tage udgangspunkt i.

Elevrådet kan også på baggrund af drøftelsen komme med anbefalinger til, hvordan den brede elevgruppes stemme på tværs af alder bliver inddraget i drøftelsen af kvalitetsopfølgningen. Elevrådets eventuelle input herom vil indgå som data, når det under den første læringssamtale drøftes, hvordan man lokalt inddrager børnenes og de unges stemme.

